«Сүрек дайындау, орман өсіру және орман шаруашылығы жұмыстарын жүргізу туралы есеп» 1-орман (жылдық) статистикалық нысанын толтыру жөніндегі нұсқаулық

Инструкция по заполнению статистической формы 1-лес (годовая) "Отчет о заготовке древесины и проведении лесокультурных и лесохозяйственных работ"

1. Статистикалық байқаудың мақсаты

Осы нысанды байқаудың мақсаты орман өсіру, ағаш дайындау және осыған байланысты қызметтер көлемің анықтау.

2. Респонденттер тобы

Осы нысанды қызметінің негізгі түрі орман өсіру, ағаш дайындау және осыған байланысты қызметтер көрсететін заңды тұлғалар аумақтық статистика органына жыл сайын табыс етеді.

3. Әдіснамалық түсініктемелер

Есеп толтырған кезде өндірілген өнімдер көлемі (тауарлар, қызметтер) қосылған құн және акцизсыз құндық көрініcте есептелетінін естен шығармау керек.

Өндірілген өнімдер (жұмыстар мен қызметтер) көлемі құрамына қолданыстағы бағада есепті кезең ішінде өңделген дайын өнімдердің, жартылай дайын өнімдердің, орындалған жұмыстардың (қызметтердің) және сыртқа өткізуге арналған өнімдердің құны қосылады.

Өнімдердің көлеміне баспа-бас айырбас, қызметкерлерге заттай нысанда еңбекақы төлеу өнімдердің құны да қосылады. Осы тауарлардың құны оларды өндіруге кеткен шығындар сияқты қабылданады.

Шартты баға мен тариф бойынша өткізілетін өнімдер қолданыстағы шартты баға мен тарифтер бойынша «Қолданыстағы көтерме бағадағы өнімдер (тауарлар, қызметтер) көлемі» көрсеткішіне қосылады.

Экспортқа шығарылатын өнімдер ҚҚС, акциздерді, экспорттық бажды және кедендік алымдарды қоспай, өнімдерді өндірген күнгі Қазақстан Республикасының Ұлттық банк бағамы бойынша теңгеге есептегендегі және есеп беру кезеңдегі нақты қолданыстағы өзара шарт бағасы бойынша қосылады.

Ағаш дайындау саласында өткізілген өнімдердің (жұмыстар мен қызметтердің) көлемі құрамына қолданыстағы (орташа жылдық) бағасы бойынша есепті кезеңде дайындалған сүректің, ағаш құлату, өңделмеген ағаш материалдарын өндіру, табиғи шайыр, лак және илеу заттарын алу үшін ағаш материалдарын өндіру, өрме бұйымдарын дайындауда қолданылатын ағаш материалдарын өсіру бойынша орындалған жұмыстар мен қызметтердің құны қосылады.

1.1-бөлімде басты мақсатта пайдалану үшін ағаш кесулерге бөлінген мемлекеттік орман қоры учаскелерінде, сондай-ақ жеке меншікте немесе ұзақ мерзімді пайдаланудағы жеке орман қоры учаскелерінде заңды тұлғалар дайындаған сүректің көлемі көрсетіледі.

Санитарлық және өзге де ағаш кесу кезінде алынған сүрек, соның ішінде отындық сүрек 2.1 және 2.5 -бөлімдерде көрсетіледі.

Орман шаруашылығының өзге де өнімдеріне:

- сәндік мақсаттарда пайдаланылатын өсімдіктердің, мүк және қынаның бөлшектері (мүк және қыналар, бұтақына (мүк); гүлі және гүл түйінегі жоқ өсімдіктердің жапырақтары, сабақтары және басқа бөлшектері; гүл шоқтарын жасауға арналған жас немесе кептірілген, ағартылған, сіңдірілген немесе басқа әдіспен дайындалған жарамды шөптер; рождество ағаштары; қылқан жапырақты ағаштардың бұтақтары;
- өру, айшықтау, бояу немесе илеу үшін пайдаланылатын өсімдік материалдары (мысалы, бамбук, ротанг, қамыс, елекшөп, тал, раффия, дәнді дақылдардың сабаны, тазартылған, ағартылған немесе боялған жөке қабығы, зығыр, қарасора);
- айшықтау үшін пайдаланылатын өсімдік материалдары (мысалы, капок, өсімдік талшықтары, теңіз жағалауында өсетін өсімдік, соның ішінде басқа материалдардан және онсыз жасалған мата тәрізді өсімдік);

1. Цель статистического наблюдения

Целью наблюдения данной формы является определение объемов продукции в лесозаготовках, лесоводстве и услуг в этих областях.

2. Круг респондентов

Указанную форму заполняют и представляют ежегодно в органы государственной статистики все юридические лица с основными видами деятельности в области лесоводства, лесозаготовок и предоставления услуг в лесоводстве и лесозаготовках.

3. Методологические пояснения

При заполнении отчета следует помнить, что объем произведенной продукции (работ, услуг) исчисляется в стоимостном выражении без налога на добавленную стоимость и акциза.

В состав объема произведенной продукции (товаров, услуг) включается стоимость выработанных за отчетный период готовых изделий, полуфабрикатов, выполненных работ, услуг и предназначенных для реализации на сторону.

В объем продукции включается также стоимость продукции отпускаемой по бартерным сделкам, в счет оплаты труда работникам в натуральной форме. Стоимость этих товаров принимается, как правило, равной издержкам на их производство.

Продукция, реализуемая по договорным ценам и тарифам, включается в показатель «Объем продукции (товаров, услуг) в действующих ценах» по действующим договорным ценам и тарифам.

Изделия, поставляемые на экспорт, включаются по контрактным ценам, фактически действовавшим в отчетном периоде и пересчитанным в тенге по курсу Национального банка Республики Казахстан на дату производства продукции с исключением НДС, акцизов, экспортных пошлин и таможенных сборов.

В состав объема произведенной продукции (работ, услуг) в области лесозаготовок в действующих (среднегодовых) ценах включается стоимость древесины, заготовленной за отчетный период, выполненных работ и услуг по валке леса, производству необработанных лесоматериалов, добыче лесных материалов для получения натуральных смол, лаков и дубильных веществ, выращиванию растительных материалов, используемых в для изготовления плетеных изделий.

В разделе 1.1 показывается объем древесины, заготовленной юридическими лицами на участках государственного лесного фонда, отведенного для рубок главного пользования, а также на участках частного лесного фонда, находящихся в собственности или долгосрочном пользовании.

Рубки главного пользования – рубки спелого и перестойного древостроя для заготовки древесины.

Древесина, полученная при санитарных и прочих рубках леса, в том числе и топливная показывается в разделах 2.1 и 2.5.

К прочей продукции лесного хозяйства относятся:

– части растений, мхи и лишайники, используемые для декоративных целей (мхи и лишайники; ягель (мох олений); листья, ветки и другие части растений без цветков и бутонов, травы пригодные для составления букетов, свежие или засушенные, отбеленные, пропитанные или подготовленные другим способом; деревья рождественские; ветки деревьев хвойных);

– материалы растительные, используемые для плетения, набивки, окрашивания или дубления (например, бамбук, ротанг, тростник, ситник, ива, раффия, солома зерновых и кора липовая очищенная, отбеленная или окрашенная, лен, конопля);

– материалы растительные, используемые для набивки (например, капок, растительные волокна, взморник морской, в т.ч. в виде полотнищ на подложке из других материалов и без нее)

Ағаш дайындауға байлынысты қызметтерге тікелей орман шегіндегі түрлі жұмыстармен үйлестірілген бөрене тасымалдау қызметтері; ағаш дайындау саласындағы өзге де қызметтер (кесу, құлату, аралау, қабығынан тазалау және т.с.с) жатады.

Орман өсіру бойынша өнімдердің көлемі құрамына ағаш кесу кезінде дайындалған сүректің құны; ағаштардың дайындалған тұқымдарының; орман өсіруге байланысты орман питомниктерін күтіп ұстау бойынша қызметтер; ағаш көшеттерін, бұтақтарды, жас ағаштарды өсурі бойынша қызметтер; жаңа жыл шыршаларын өсіру бойынша қызметтер; орман өсіруге өсіруге (отырғызу, қосымша көшеттеу, екпе ағаштардың орнын ауыстыру, сиректету және т.с.с.);

орманды мөлшерлеу, сүрек қорларын бағалау бойынша қызметтер; топырақты зерттеу, екпе материалын бақылау қызметтері; орман орналастыру, аэрофото-орман орналастыру қызметтері; орманмелиорациялық қызметтер; орманды авиациялық қорғау қызметтері; орманды өрттен қорғау қызметтері; орман шаруашылығын басқару қызметтері, орманды қалпына келтіру қызметтерін қоса; орман өсіру қызметтеріндегі өзге де қызметтер құны қосылады.

2.4-бөлімінде орман өсіру және орман шаруашылығы жұмыстары жүргізілген алаңдар туралы мәліметтер көрсетіледі.

Ағаштарды отырғызуға, орман өсіру алаңдарына (ағашы кесілген жерлерге, ашық алаңдарға, бос қалған жерге, өртеңдерге және т.б.) екпе көшеттерді, шыбықтарды отырғызулар жатады.

Ағаштарды себуге, себу тәсіліне байланыссыз, орман өсіру алаңдарына ағаш тұқымдарын себу жатады.

Ағаштарды отырғызу мен себу жұмыстарына, сондай-ақ құндылығы шамалы табиғи өскен ағаштарды бағалы ағаш тұқымдарын отырғызу жолымен қайта жаңғырту да жатады.

Орманның табиғи жаңаруына ықпал етуге ең құнды тұқымды ағаштардың жас талдары мен жас ағаштары пайда болуына және сақталуына мүмкіндік туғызатын шаралар: ұшып түскен тұқымдар өну үшін ағашы кесілген жерлердегі және орман шымылдығының астындағы топырақты ішін-ара қопсыту; тұқым себумен қамтамасыз етілген және өзі көктеп шығатындары мен жас талдары бар шабылған жерлерді қоршау; химиялық жолмен топырақты өңдеу; ағаштарды кескенде шаруашылықтық бағалы тұқымды ағаштардың жас талдары сақтау жатады.

«Санитарлық көк зона үшін қорғаныстық екпелер отырғызу» жолы бойынша елді мекендердің айналасындағы орманпарктік екпелердің ауданы көрсетіледі.

«Жыра аңғарларында, құрғақ өзектерде, құмдарда және басқа да ыңғайсыз жерлерде екпелер отырғызу» жолы бойынша тоғандардың, суаттардың, су қоймаларының, өзендер мен арналардың, күре жолдардың, газ құбырларының және басқа да объектілердің бойларына қорғаныстық ағаштар отырғызу көрсетіледі.

«Жайылымдық жерлерде қорғаныстық ағаштар отырғызу» жолы бойынша қабылданған технологияға сәйкес, жайылымды қорғаушы орман жолақтарын (ықтырмаларын), осы жолақтардың ортасындағы қатар аралықтарды қосқанда, құру алаңдары көрсетіледі.

«Келісім-шарт бойынша егістік жерлерді қорғайтын орман жолақтарын құру» жолдары бойынша ауыл шаруашылығы кәсіпорындарының немесе шаруа (фермер) қожалықтарының жерлерінде шарт бойынша орындалған егінді қорғайтын орман жолақтарын отырғызу мен себу туралы деректер келтіріледі.

«Көшетханада ағаш және бұталылардың тұқымдарын себу» жолы бойынша есеп беретін жылы ағаш және бұталылардың тұқымдарын себу жүргізілген көшетханалардың өнім беретін ауданы көрсетіледі.

«Жаңартылған ағаш кесетін жерлердің, ағаштардың табиғи жаңаруына ықпал етілген аудандардың орман өсетін ауданға көшірілгені» жолда орман өсетін ауданға көшірілген алқаптар көрсетіледі.

«Екпе ағаштарды күту (соның ішінде бір кезеңдікке айналдырғанда)» жол бойынша қатарларға бір мезгілде механикаландырылған және қолмен күтулер жүргізілген алаңдар көрсетіледі. Екпе ағаштарды күту жүргізілген алаңдар, бір кезеңдікке айналдырғанда, күту жүргізілген ағаш отырғызылған және ағаш тұқымы себілген (өткен жылы және ағымдағы жылы) алаңды жүргізілген күтудің санына көбейту жолымен анықтайды.

«Мемлекеттік маңызы бар ормандарда жас ағаштарды өсіру және бағалы ағаш санатына қосу» жолы бойынша, ағаштарды табиғи жаңарту, құндылығы шамалы ағаштарды қайта жаңғырту және күту кесуіне жәрдемдесу шараларын жүргізу нәтижесінде өсірілген бағалы тұқымды орман ағашымен және жас өспірімдерімен жаңғыртылған алаңдар келтіріледі.

Бағалы ағаш санатына тауарлы ағаш өнімдерін беретіндері жатады, Қазақстан

материалы растительные, используемые для производства щеточных изделий и метел (например, сорго веничное, пиассава, корни пырея ползучего, истль) в связках, пучках или навалом.

Услуги в области лесозаготовок включают услуги по транспортированию бревен в сочетании с работами трелевочными, преимущественно в пределах леса; рубку, валку, обрубку, пилку, очистку от коры и др.

В состав объема произведенной продукции в лесоводстве включается стоимость древесины деловой, полученной при рубках леса; заготовленных лесных семян; услуги в области лесоводства (услуги по содержанию лесопитомников; услуги по выращиванию саженцев деревьев и кустарников и леса порослевого; услуги по выращиванию елок новогодних; услуги по выращиванию леса (посадка, подсадка, пересадка саженцев, прореживание и т.д.); услуги по таксации леса, оценке запасов древесины; услуги по исследованию почвы, контролю посадочного материала; услуги лесоустроительные, аэрофотолесоустроительные; услуги лесомелиоративные; услуги по авиационной охране лесов; услуги по защите леса от пожаров; услуги по управлению лесным хозяйством, включая лесовосстановление; услуги в области лесоводства прочие.

В разделе 2.4 приводятся данные о площадях, на которых проведены лесокультурные и лесохозяйственные работы.

К посадке леса относится посадка сеянцев, черенков на лесокультурной площади (вырубках, прогалинах, пустырях, гарях и т.д.).

Под посевом леса понимается высев древесных семян на лесокультурную площадь, независимо от способа посева.

К работам по посадке и посеву леса относится также реконструкция малоценных естественных насаждений путем введения хозяйственно ценных пород.

К содействию естественному возобновлению леса относятся мероприятия, способствующие возникновению и сохранению подроста и молодняка наиболее ценных древесных пород: частичное рыхление почвы на вырубках и под пологом леса для появления всходов в результате налета семян; огораживание вырубок, обеспеченных обсеменителями и имеющих самосев и подрост; обработка почвы химическим способом; сохранение при рубках леса подроста хозяйственно-ценных пород.

По строке "Создание защитных насаждений для санитарно-зеленой зоны" показываются площади лесопарковых насаждений вокруг населенных пунктов.

По строке "Создание насаждений на оврагах, балках, песках и других неудобных землях" отражается создание защитных насаждений по берегам прудов, водоемов, водохранилищ, рек и каналов, вдоль трасс, газопроводов и других объектов.

По строке "Создание защитных лесных насаждений на пастбищных землях" показывается площадь создаваемых пастбищезащитных лесных полос (кулис), включая междурядья внутри этих полос, в соответствии с принятой технологией.

По строкам "Создание полезащитных лесных полос по договорам на землях" приводят данные о посадке и посеве полезащитных лесных полос, выполненных на землях сельскохозяйственных предприятий или крестьянских (фермерских) хозяйств по договорам.

По строке "Посеяно в питомнике семян древесных и кустарниковых пород" отражается продуцирующая площадь питомника, на которой в отчетном году произведен посев семян древесных и кустарниковых пород.

По строке "Переведено возобновившихся лесосек, площадей содействия естественному возобновлению в покрытую лесом площадь" показываются площади, которые переведены в покрытую лесом площадь.

По строке "Уход за лесокультурами (в том числе в переводе на однократный)", отражаются площади, на которых проведен одновременно механизированный и ручной уход в рядах. Площадь ухода за лесокультурами, в переводе на однократный, определяется путем умножения площади занятой под посевом и посадкой леса (текущего года и прошлых лет), на которой был произведен уход, на количество произведенных уходов.

По строке "Выращивание и ввод молодняков в категорию ценных древесных насаждений в лесах государственного значения" приводятся площади, на которых произошло возобновление ценными древесными породами лесных культур и молодняков, выращенных в результате проведения мер содействия естественному лесовозобновлению, реконструкции малоценных насаждений и рубок ухода.

К категории ценных древесных насаждений относятся насаждения, дающие товарную древесину, в условиях Казахстана это ель и сосна.

В разделе 2.4.5 показываются площади, на которых проведены работы по лесоустройству. Под "Лесоустройством" понимается система мероприятий, включающих определение границ, деление леса

жағдайында бұл шырша мен қарағай ағаштары.

2.4.5-бөлімінде орман орналастыру бойынша жұмыстар жүргізілген алаңдар көрсетіледі. “Орман орналастыру” деп шекараларды белгілеу, орманды орман екпелерінің бөлімдері мен учаскелеріне, қорғау, дәреже топтарына бөлу; орман қорларын түгелдеу; орманды қалпына келтіру және т.б. шаралар жүйесі түсініледі. Орман орналастыруға кеткен шығындар мың теңгемен көрстеіледі.

2.5-бөлімде ағаштардың отырғызылған сәтінен бастап негізгі кесу кезеңіне дейін екпелерді қалыптастыру үшін ағаштарды күтіп-баптау мақсатында ағаш кесулері туралы деректер келтіріледі. Орман шаруашылығы кәсіпорындарының күшімен орындалған күтіп-баптау мақсатында ағаш кесулері 1-5 бағандары бойынша көрсетіледі, ал басқа ағаш дайындаушылардың қиылмаған түрде сатылған ағаштарды дайындағаны өтімді ағаштар массасы бойынша 6-бағанда көрсетіледі. Өтімді ағаштарға өткізілетін ағаштар жатады.

3-бөлімде кәсіпорынның іске асыратын немесе көрсететін қызмет түрлері бойынша (негізгі және қосалқы) өнім (тауар, қызмет) өндіру көлемі, сонымен қатар жұмыскерлердің жұмыс түрлері бойынша жалпы саны көрсетіледі..

1-бағанда қызмет түрлері бойынша (жұмыстар, қызметтер) көлемі көрсетіледі. Бұл деректер өндірілген өнімдердің (жұмыстар, қызметтер) көлемі мен осы өндірісте тікелей қызмет жасайтын қызметкерлер саны бейнеленетін бухгалтерлік есепке алу құжаттары негізінде толтырылады.

«Қызметкерлердің (қоса атқарушыларсыз) тізімдік саны» 2-бағанда – тұрақты қызметкерлердің, шарт бойынша жұмыс істейтін адамдардың, жарнашылардың, жұмыс берушінің және оған жәрдемдесуші, еңбекке қабілетті жастағы, қызметтің көрсетілген түрінде жұмыс істейтін отбасы мүшелерінің саны толтырылады.

Қоса қызмет атқарушылар –басқа кәсіпорындарда (ұйымдарда) негізгі жұмыс орны бар адамдар. Егер адам өз кәсіпорнында қосымша бірнеше жұмысты қоса атқаратын болса, бұл жағдайда қоса қызмет атқарушы болып есептелінбейді.

Шарт бойынша жұмыс істейтіндер – басқа ұйымдардың тізімінде тұрып жұмыс істейтіндер, келісім шартпен, азаматтық-құқықтық сипатта жұмыс орындайтын (мердігерлік келісім шартты қоса) адамдар аталады.

Еңбекақы төленбейтін қызметкерлердің саны – жанұя пайдасы мен табысын ақшалай не болмаса заттай ұлғайту үшін, жұмыс берушінің өз кәсіпорнында есеп беретін кезең ішінде белгілі бір жұмыс түрлерін орындаған жанұя мүшелері кіреді. Еңбекақы төленбейтін қызметкерлер еңбек ақы қорынан қаражат алмайды.

Жалдамалы қызметкерлер – бұлар есеп беретін кезеңде ақшалай не заттай жалақыға белгілі бір жұмыс орындаған қызметкерлер.

Барлық қызмет түрлері бойынша есеп беретін жылғы өндірілген өнімнің (жұмыстың, қызметтің) көлемі мен жұмыс істейтіндердің саны бойынша көрсеткіштерді толтыру қажет. Кәсіпорындар қызыметінің қайталама (негізгі емес) түріне осы кәсіпорынның негізгі қызметінен басқа, үшінші адам үшін өнім өндіру (тауарлар, қызмет) мақсатымен іске асыратын қызмет түрлері жатады,

на выделы и участки лесонасаждений, группы, категории защитности; инвентаризацию лесного фонда; лесовосстановление и др. Затраты на лесоустройство показываются в тыс. тенге.

В разделе 2.5 приводятся данные о рубках ухода за лесом для формирования насаждений с момента их образования до наступления главной рубки. Рубки ухода, выполненные силами лесохозяйственных предприятий, отражаются по графам 1-5, а выполненные другими лесозаготовителями в порядке отпуска леса на корню показываются в гр. 6 по массе ликвидной древесины. Под ликвидной древесиной понимается древесина, подлежащая реализации.

В разделе 3 показывается объем производства продукции (товаров, услуг) по всем видам деятельности (основным и не основным), которые осуществляются или оказываются предприятием, а также общая численность занятых по видам деятельности.

В графе 1 показывается объем (работ, услуг) по видам деятельности. Эти данные заполняются на основании документов бухгалтерского учета, где отражаются объемы произведенной продукции (работ, услуг) и численность работников непосредственно занятых в этом производстве.

В графе 2 заполняется «Списочная численность работников (без совместителей)» – численность постоянных работников, лиц, работающих по договору, пайщиков, работодателя и помогающих ему членов семьи в трудоспособном возрасте, занятых в указанном виде деятельности.

Совместителями являются лица, имеющие основное место работы на других предприятиях (организациях). Если человек работает по совместительству на нескольких должностях на одном и том же предприятии, то он не является совместителем.

Работающие по договору – лица, выполняющие работы по заключенным договорам гражданского – правового характера (включая договор подряда), если эти работники состоят в списках других организаций.

Численность неоплачиваемых работников включает работодателей, членов их семей, т.е. работающих на собственных предприятиях, которые за отчетный период выполняли определенную работу для получения прибыли или семейного дохода в денежной или натуральной форме. Неоплачиваемые работники не получают средств из фонда оплаты труда.

Наемные работники – работники, которые в отчетном периоде выполняли определенную работу за заработную плату в денежном или натуральном выражении.

По всем видам деятельности следует заполнить показатели по объёму производства продукции (работ, услуг) и численности занятых за отчетный год. Вторичным (не основным) видом деятельности предприятия является тот вид деятельности, который осуществляется, помимо основного, с целью производства продукции (работ, услуг) для третьих лиц.